

Hlas mladé generace ve vědě: Beseda Girls' Labs motivovala budoucí vědce a vědkyně

31.3.2025 - Alice Nováková | Západočeská univerzita v Plzni

„Pro mnoho mladých lidí se kariéra ve STEM oborech, kam patří přírodní vědy, technika, inženýrství a matematika, může zdát nedosažitelná, obzvláště pro ženy či osoby z marginalizovaných skupin. Naše společnost tím přichází o potenciál, který potřebuje pro řešení současných i budoucích výzev,“ uvedla koordinátorka projektu Alice Nováková z NTC. Jaký vztah má generace Z, tedy lidé narození mezi lety 1995 a 2010, k vědě a technice? Jakým bariérám na cestě do těchto oborů čelí a co je odrazuje? Jakou roli hrají stereotypy a jaké jsou české podmínky pro práci ve vědě? A mohou mladí lidé ovlivnit budoucnost Česka? Nejen o tom byla beseda STEM a generace Z projektu Girls' Labs, kdy na Gymnáziu Jana Nerudy v Praze vystoupili v pátek 14. března tři studující:

„Co se má stát, to se stane“ – Anna Krebsová

Své zkušenosti z pohledu středoškolačky a příslušnice generace Z sdílela Anna Krebsová. Je členkou vesmírného projektu LASAR, který uspěl v soutěži NASA Conrad Challenge s řešením, jak dálkově opravit družice. Kosmonautika ji fascinovala odjakživa, ale zdála se jí jako nedosažitelný sen. Úspěch v soutěži byl pro ni zlomovým momentem a potvrdil jí, že práce, které věnuje většinu odpolední po škole, má smysl.

Její hnací silou je neustálá touha dozvědět se víc a pochopit fungování kosmických technologií do hloubky. Zjistila také, že ji baví komunikace vědy a sdílení myšlenek se světem. Miluje výzvy, a proto ji ani mezi maturitními zkouškami neodradily cesty do zahraničí, včetně té do švýcarského CERNu. Řídí se heslem „Co se má stát, to se stane,“ které jí zatím přineslo cenné zkušenosti, ať už jde o vesmírné projekty nebo studijní pobyty v zahraničí.

„Být užitečný při tom, co tě baví“ – Jan Lukačevič

Druhým hostem besedy byl vesmírný inženýr a popularizátor vědy Jan Lukačevič, zakladatel úspěšných projektů jako Světlo a teplo pro Ukrajinu nebo Nadačního fondu Žárovky na podporu mladých talentů. Zdůraznil, že mladí lidé dnes mají větší podporu a lepší podmínky než kdysi. Jan působil například jako poradce generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga a přispěl k diskusi o klimatické krizi. Mladé lidi motivuje k tomu, aby se zajímali o svět kolem sebe a neměli strach se aktivně zapojit.

„Neodkládejte radost na později“ – Radka Vozábová

Radka Vozábová, částicová fyzička, se dle svých slov rozhodla pro svůj obor proto, že o něm věděla málo. Na gymnáziu se částicová fyzika příliš neprobírá, a tak ji zaujala svou tajemností. Její kariéru ovlivnil pobyt v CERNu, kde se setkala s urychlovačem částic, který se stal předmětem jejího výzkumu. Radka aktuálně čerpá mateřskou dovolenou a na besedě otevřela téma podmínek pro ženy ve vědě. Podle ní česká věda v oblasti sladování rodinného a pracovního života stále ještě zaostává, srovnání má třeba s USA, kde měla příležitost pracovat. Radka se podělila i o jednu důležitou životní lekci: *„Často špatně odhadujeme, co nás v budoucnu učiní šťastnými. Mnozí si myslí, že štěstí přijde až s dosažením určitého milníku – titulu, nové práce – ale ve skutečnosti jsou klíčem k vyrovnanému životu koníčky, rozmanité zájmy a schopnost žít přítomností. Dělat vědu neznamená věnovat tomu 100 procent svého času,“* připomněla, a svou závěrečnou radou vystihla také poslání projektu Girls'

Labs: „*Dělejte to, co vás baví – nehleďte na to, že vám někdo říká, jaký máte nebo nemáte talent. A hlavně – neodkládejte radost na později.*“

Po vystupujících dostali slovo i středoškoláci v publiku. Více než sedmdesát mladých lidí se aktivně zapojilo do diskuse a kladlo otázky, například zda je lepší zaměřit se na jeden obor, nebo zůstat otevřený různým cestám. Jan Lukačevič v této souvislosti zdůraznil rostoucí význam mezioborového propojení a koncept tzv. paprscitých kariér, které umožňují flexibilně reagovat na změny v technologických odvětvích, jako je AI či kyberbezpečnost. Po besedě si studenti a studentky mohli vědu vyzkoušet i na vlastní kůži – výzkumníci z NTC ZČU jim představili výukové termokamery a ukázali jejich využití v medicíně, stavebnictví i automotive sektoru.

Akce se konala v rámci série motivačních programů projektu Girls' Labs, který organizuje výzkumné centrum NTC ve spolupráci s Genderovým informačním centrem Nora. Cílem je bourat genderové stereotypy spojené se STEM obory a inspirovat budoucí vědkyně. Besedě předcházely kariérní dny a interaktivní workshopy, které studentkám umožnily nejen získat nové znalosti, ale také si na vlastní kůži ověřit, že věda je otevřená všem.

Projekt je finančně podpořen z Operačního programu Zaměstnanost plus (OPZ+). Výzva: Genderově nestereotypní volba studijního oboru a povolání (1). Číslo projektu: CZ.03.01.02/00/22_020/0000850.

<https://info.zcu.cz/Hlas-mlade-generace-ve-vede--Beseda-Girls%E2%80%99-Labs-motivovala-budouci-vedce-a-vedkyne-/clanek.jsp?id=7903>